

שם פרטי:

שם משפחה:

כיתה:

דף עבודה 2 – משמעויות, שינויים בבסיס, גזירה ונטייה

בסיס וצורן סופי · רמה 2 · העמקה

1 פרקו כל מילה לבסיס ולצורן, וכתבו מה השתנה בבסיס.

מילה	בסיס	צורן	מה השתנה בבסיס?
חברתי			
מילון			
ראשון			
שנתי			
עוגייה			
ממשלתי			

2 כתבו ליד כל מילה את הבסיס ואת סוג הבסיס (שם עצם, שם תואר, שם מספר, תואר הפועל).

א. איטי

ב. רבעון

ג. אנושיות

ד. בנקאי

ה. ביתי

3 לצורן יון יש כמה משמעויות. התאימו כל מילה למשמעות הצורן בה.

טור א	טור ב
1. גגון	☐ אוסף (של שירים)
2. יומון	☐ הקטנה
3. שירון	☐ כלי
4. שעון	☐ סדר
5. אחרון	☐ כתב עת

4 מיינו: באילו מילים יית הוא צורן גזירה (מילה חדשה), ובאילו – צורן נטייה (נקבה)?

כפית	מלצרית	ארונית	ספרנית	מכונית	כדורגלנית	לוחית	פסנתרנית
צרפתית							

צורן גזירה – מילה חדשה	צורן נטייה – נקבה

5 מה תפקיד הסיומת יות במילה שבסוגריים?

- א. בין השכנים שררה ידידות אמיתית. (ידידות)
- צורן גזירה – שם מופשט ○ צורן נטייה – רבות
- ב. בכיתה יש שתי ידידות שיושבות יחד. (ידידות)
- צורן גזירה – שם מופשט ○ צורן נטייה – רבות
- ג. התבוננתי בציור ארוכות. (ארוכות)
- צורן גזירה – תואר הפועל ○ צורן נטייה – רבות
- ד. קנינו שמלות ארוכות. (ארוכות)
- צורן גזירה – תואר הפועל ○ צורן נטייה – רבות

6 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

א. במילה «תיכון» הבסיס הוא «תוך».

ב. המילה «חברתי» בנויה מן הבסיס «חבר» ומן הצורן יתי.

ג. במילה «קופאי» נשמטה הי של הבסיס «קופה».

ד. במילה «צבאי» הצורן הוא יאי, כמו במילה «עיתונאי».

ה. במילה «מימן» הצורן ין מציין יסוד כימי.

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

7 צרפו את הצורן לבסיס, וכתבו את המילה החדשה.

א. קיבוץ + ניק = _____ (חבר קיבוץ, בלשון דיבור)

ב. כדורגל + ין = _____

ג. גזע + ין = _____

ד. יצירתי + יות = _____

ה. רבע + יון = _____

8 מיינו את המילים המסתיימות ב־ן: בסיס + צורן ין, או שורש במשקל קִטְלָן? (רמז: האם יש פועל מאותו שורש?)

ירקן | רקדן | רפתן | שקדן | פסנתרן | שדכן | אופנוען | דברן

שורש במשקל קִטְלָן	בסיס + צורן ין

9 לפניכם שמות של מקומות. כתבו את דרך התצורה של כל מילה ונמקו.

מילה	דרך התצורה	נימוק
מספרה		
נגרייה		
מאפייה		
מסעדה		
בנייה		

10 פרקו כל מילה בשלבים, עד הבסיס הראשון.

א. יצירתיות

ב. מקצוענות

ג. עיתונאות

ד. ראשוניות

11 הסבירו מדוע המילה «גננת» אינה דוגמה לבסיס + צורן גזירה סופי.

12 כתבו שני משפטים עם המילה «סביבתי»: באחד הסיומת יי תהיה צורן גזירה (שם תואר), ובשני – צורן נטייה (כינוי שייכות). כתבו ליד כל משפט את סוג הצורן.

13 צרו מן המילה «ראשון» מילה חדשה בעזרת צורן סופי. כתבו את משמעות הצורן, ושלבו את המילה במשפט.

 תרגול נוסף משלי: כתבו שלושה משפטים או דוגמאות משלכם לנושא של הדף, ובדקו אותם עם חבר או חברה.